

Būtiskākais par finanšu pratību un finanšu krāpšanas veidiem

Angelīna Muste

Latvijas Banka

Komunikācijas un Finanšu pratības pārvalde

2023. gada 27.februārī

Šodienas prezentācijā:

Kas ir finanšu pratība

Kas ir finanšu pratības indekss

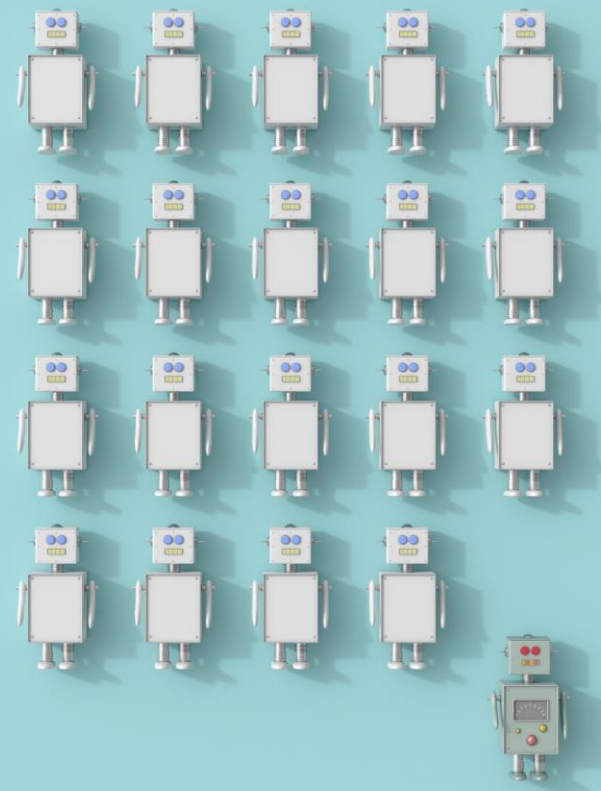
Finanšu krāpniecības veidi

Kā atpazīt finanšu krāpnieku

Finanšu pratība – indivīda finanšu izpratnes, zināšanu, prasmju, attieksmes un uzvedības kopums, kas nepieciešams, lai pieņemtu optimālus finanšu lēmumus un panāktu labklājību un labbūtību.

Par finanšu pratību Latvijā atbild Latvijas Banka.

Finanšu pratība

Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības indekss

■ Indeks

■ **12.2**
(max 20)

■ Digitālā finanšu
pratība

■ **4.6**
(max 10)

■ Pietiekami uzkrājumi

■ **35%**

Finanšu pratības nedēļa

Šogad tiks rīkota jau 10 gadu, kuras ietvaros Latvijas Banka aicina valsts, privātā un nevalstiskā sektora pārstāvjus rīkot savus pasākumus un pieteikt tos sazinoties ar Latvijas Banku.

angelina.muste@bank.lv

Finanšu pratības nedēļa 2023

20.-26. marts

KRĀPŠANAS GADĪJUMU STATISTIKA ČETRĀS LIELĀKAJĀS BANKĀS

(01.01.2022.-31.12.2022.)

12
milj. €

Izkrāpto līdzekļu apmērs
banku klientiem, pašiem
apstiprinot maksājumu

5,6
milj. €

Novērsto krāpšanas
gadījumu apmērs

TELEFONKRĀPŠANAS

(iekļauti visi trešo pušu veiktie
neautorizētie maksājumi)

Īstenoti

2226
gadījumi

2 961 168
€

Novērsti

1769
gadījumi

1 423 873
€

INVESTĪCIJU KRĀPŠANAS

(iekļauti arī citi līdzīgi krāpniecību
veidi – viltotie kredīti, komisijas utt.)

Īstenoti

1987
gadījumi

5 104 069
€

Novērsti

3020
gadījumi

3 173 336
€

CITA VEIDA KRĀPŠANAS

Īstenoti

1141
gadījumi

3 971 630
€

Novērsti

296
gadījumi

1 010 274
€

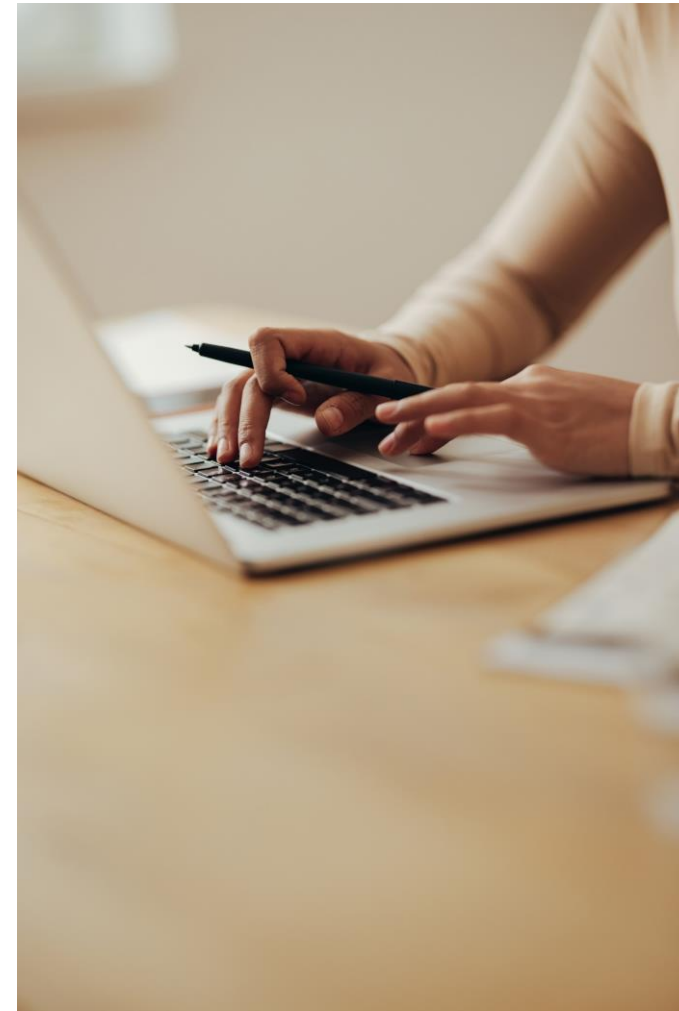
Kas ir finanšu krāpniecība?

Pasākumu kopums, kurā viltvārži uzdodas par «kādu» ar mērķi izkrāpt finanšu līdzekļus no iedzīvotājiem

Jāņem vērā:

- **Jūsu veiktie maksājumi nav atgūstami!**
- **Jūs neveicat reālus darījumus!**
- **Tā ir organizētā noziedzība!**

Krāpšanas veidi:

Viltus zvani banku vai uzraugu vārdā

Viltus interneta veikali, DPD, Omniva, Latvijas pasts

Viltus SMS vai e-pasti

Aizdomīgi interesants saturs no drauga

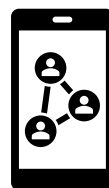
Investīciju krāpniecība (miljonu solītāji)

Aicinājums atjaunot savus datus

Romantiskā krāpšana

Sociālo tīklu viktorīnas / laimests loterijā

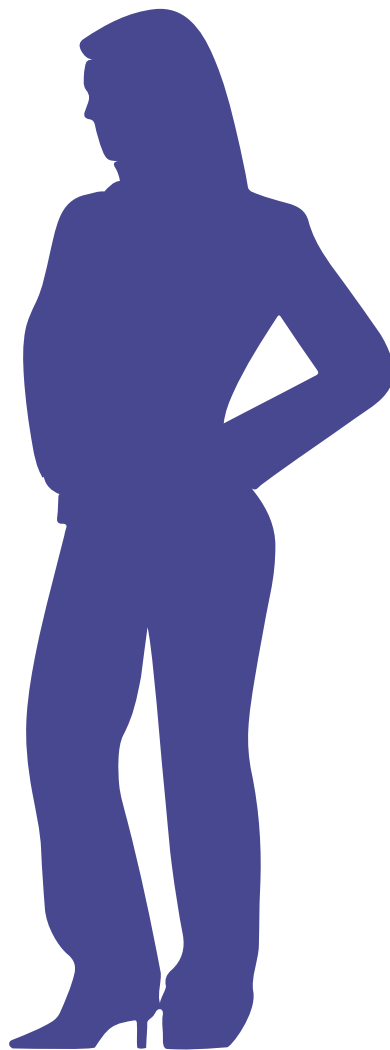
Kā atpazīt krāpnieku?

Nepazīstams zvanītājs vai e-pasta adrese

Izliekas par bankas vai valsts iestādes pārstāvi

Runā **krievu valodā** vai kļūdainā latviešu valodā

Tēlo rūpes, piedāvā **nelūgtu, uzstājīgu palīdzību**

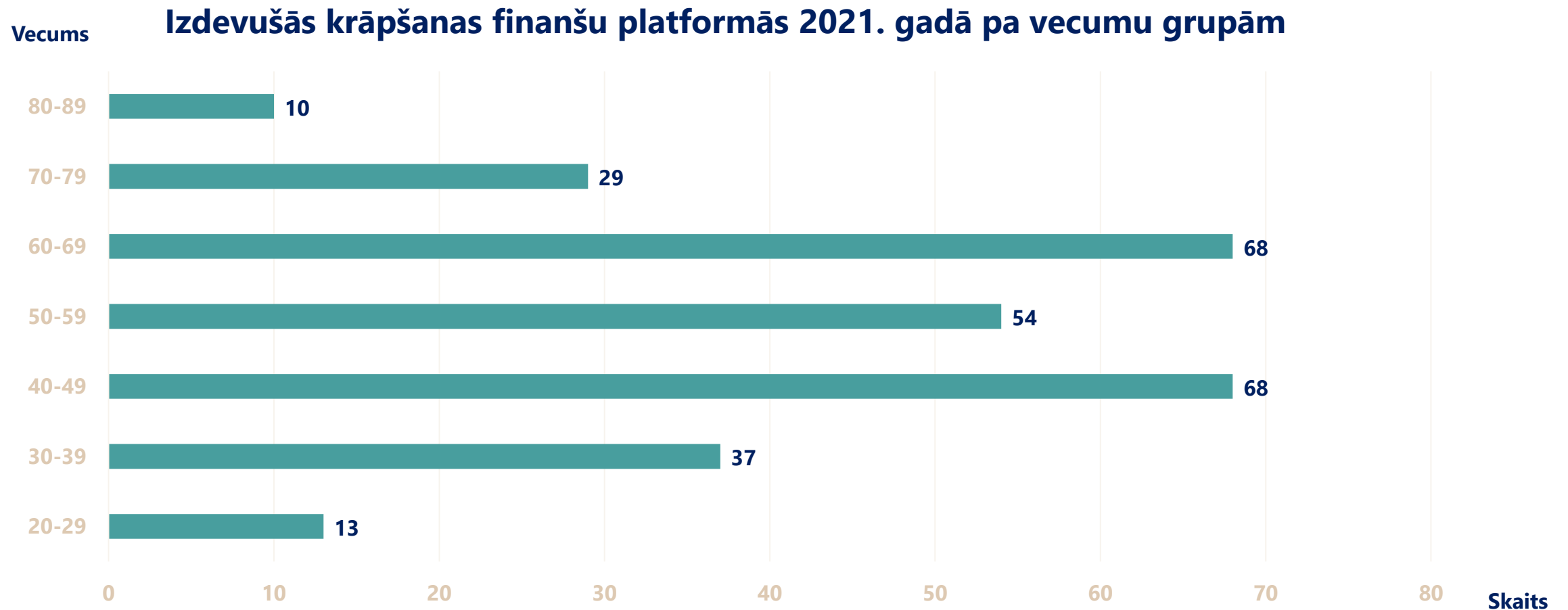
Lūdz **izpaust datus** ar atrunu: "datus es nejautāšu"

Steidzina, mudina **rīkoties uzreiz**

Saņemot atraidījumu, sāk baidīt, **kļūst rupjš**

Var piedāvāt **neticami izdevīgus** piedāvājumus

Investīciju krāpšanās cietušā profils: vecums

Kā sevi pasargāt?

Turēt pa rokai bankas
telefona numuru

Nekavējoties pārtraukt
sarunu, ja rodas
aizdomas

Neatklāt bankas kartes
numuru, bankas
lietotājvārdu utt.

Neievadīt Smart-ID, ja
svešinieks to liek

Vienmēr pārbaudīt e-
pasta rakstītāja adresi,
pareizrakstību

Lūgt uzticamu cilvēku
vai savas bankas
palīdzību

Audio stāsts...

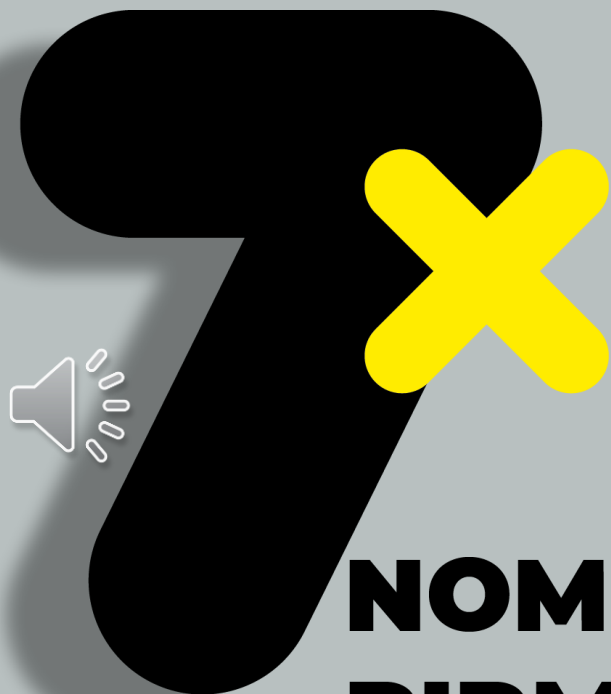
**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Audio stāsts...

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Audio stāsts...

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Finanšu pratības nedēļa

angelina.muste@bank.lv

www.naudasskola.lv

Finanšu pratības nedēļa 2023

20.-26. marts

Mūsu valsts, mūsu banka